

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:
Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DÍJZATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1879. febr. 19.

(?) Kolozsvár város küldöttsége, mint látszik, nem eredménytelenül járult Budapestre, hogy az újon felállítandó bankfiókok egyikének helyét Kolozsvár számára eszközölje ki. A legutóbbi tudósítás ugyanis „biztosított” mondja Kolozsvárnak a bankfiókot s maga a „Bud. Corr.” tegnapi száma is kijavítja magát, állítván, hogy megelőző (általunk is reprodukált) hírében csak „tollhibából” írta az erdélyi újon bankfiók helyét Gyulafehérvárra — Kolozsvár helyett. E sajátságos „tollhiba” kissé különös szinten tünteti ugyan föl a „Bud. Corr.” tollát; — az is némileg aggasztónak tetszhetik, hogy a kormány-elnök az elfogadás alkalmával csak „remélte”, hogy Kolozsvár óhajának elég lesz tehát s a kereskedelmi miniszter a multra vonatkozólag mondá, hogy mindig Kolozsvár mellett szavazott; de meg nem sok haszna volna városunknak egy miniszter szavazatából, ha maga a minisztertanács s illetőleg a pénzügyminiszter ellenkező módon találna szavazni — mindazonáltal akarjuk hinni a jobbat s reméljük, hogy helyi lapjaink tegnap esti táviratai csakugyan a valót állíták, a midőn a bankfiókot Kolozsvár számára biztosítottak mondják.

Feltéve, tehát, a jobbat, hogy közelebb már városunk is bankfiókkal rendelkezik, kérdés — mert, elég sajátságos, több oldalról hallók fölvetve e kérdést — mi haszna lesz Kolozsvárnak az alkotmányos aera ez újabb vívmányából?

Az bizonyos, hogy, ha az osztrák-magyar bank Magyarország dotációjára szabott 50 milliója mind Kolozsvár telepítették is, azért a nagy közönség nagyobb pénzösszegekkel rendelkezni nem fog — sőt, nagyon valószínű, hogy legalább elején, még a hiteljogosult bejegyzett czégek is a legnagyobb szigor fogják tapasztalni, mivel, emlékeztünk a bank-státutum tárgyalásának idejéből, a bécsi hatalmasságok legerősebb védre épen az volt, hogy a veszteség-tárcza tulnyomó nagyobb része épen Magyarországot terhel s így ez óvakodási vád megerősítésére legfőképp nekünk magunknak áll érdekünkben, mit csak is a legnagyobb szigorral érhetni el.

De bármily nagy lesz is a hitel-engedélyezés körül a szigor, nem szenved kétséget, hogy már most elején is előnyös befolyást fog a solid-áru pénzpiacra, és annál előnyösebbet a jövőben gyakorolni.

A kereskedelmi vállalkozás most, természetesen, csak a legexorbitánsabb nyeresemények mellett csoportosul s evel a termelő és előállító közönség is kénytelen túrni a nyo-

mott forgalmi viszonyokat, ha nem akarja még azokat a kevés adás-vevési módokat is bedugulva látni, a melyek mellett legalább tengetni bírja egy napról a másikra magát. A kereskedelmi vállalkozás fokozódásával tehát a nagy közönség is okvetetlen érezni fogja saját forgalmi viszonyainak lendületét is, a mi viszont az ipar, a munkavégzés, szóval a közgazdaság minden ágára nézve megtermendi előnyös gyümölcseit. És így keletkezni fognak új és új vállalkozások, a melyek bár nem tujhajtott, de épen azért állandóbb nyereseményeket fognak vállalkozóiknak nyújtani, arányos és minden irányban kifejtett forgalom létesülvén így hazaszerzte s az egyesek emelkedő jólétével fokozódván az adóképeség s evel az állam jóléte is.

A már meglevő pénzintézetek sem lesznek kényseritve a betétek fedezésére szolgáló tartalékaikat gyümölcsöztenül hevertetni pénztáraikban s így forgalmi-eszközök egész összege fölszabadulván, alacsonyabb kamatláb mellett is képesek lesznek részvényeiknek ugyanazt a nyereseményt adni, a melyet ma, csak az úrszótörvény megkerülése által biztosíthatnak s a mely arájok szorult hitelkeresőket feleltébb terhelik.

De pénzintézeteink betevői számára is egészen új viszonyok fognak kifejlődni, a pénzintézetek a betéti kamatokat természetesen leszállítani levén kénytelenek s viszont a tőketulajdonosok is utalva levén, hogy még roppant kamatjüvedelmüket máskint igyekezzenek pótolni, mi ismét csak a vállalkozások szaporodását fogja előidézni s így a verseny ez uton is megindulván, a közgazdasági különböző ágak egész rendszeres organismussá fognak szövődni, előnyére az egyeseknek, de nem csekélyebb előnyére a köznek is.

Vegyük ehhez a szolid vállalkozás és szilárd hitelviszonyok kifejlődésének erkölcsi hatását s elmondhatjuk, hogy a kilitás, mely költségünk budapesti utja sikerének esetén számunkra megnyílik, egyike a legfontosabb momentumoknak, melyek városunk és vidéke életében a legutóbbi tizenkét év folyamán fölmerültek.

— A szabadelvű párt tegnapi értékelését Szontagh Pál elnök megnyitván, bejelenti, hogy Gorowe István egészségi állapota miatt az elnökségről lemond. Az értekezlet lemondást sajnálatlalt tudomásul vette. Ezután a párt elnöke Szontagh Pál közlekláltással megválasztott. Elnök bejelenti, hogy a pártból kilépésről bejelentet: Boros Béni, Juhász Mihály és Domahidy István. — A miniszterelnök bejelenti ezu-

mormogta a halott felé fordulva, oly ember hangján, ki lelke mélyéből meggyónja az igazat, azután kezét végig húzva homlokán, bosszúság, bánkodás és guny vegyülékével hangjában, hozzá tette:

— Oh vannak oly régzetek, melyektől nem lehet menekülni!

Ekkor Mártha felszólalt.

— Ez csak a hátatlanok s gyenge lelkűek bölcselése! mondá.

Villámazérú fény csikázott fel Orbigny gróf szemében; de birtelen erőt véve magán, oly hangon, melyen fel lehet ismerni az előkelő ház fiát, így szólt:

— Látom, hogy azon rokonszenv, melyet kegyed iránt éreztem, nem csaldódtat feuköltségem. Istent oltalmazza kegyednek kiasszony! Legjobb vezetője, az életen keresztül, ön maga les! A gróf megfogta Mártha kezét, megcsókolta s távozott.

IV.

A rambouillet-i ház Márthának nagyon tágasnak tetszett, midőn csak ketten maradtak benne Marival.

Most rendezniök kellett a számadásokat, kifizetni nagynénjük apró adósságait, felnyitni a szekrényeket, összeszedni a hátrahagyott iratokat, fehér- és ruhaneműket; mind e foglalkozás nagyon keserítette Marit. Mártha attól tartva, hogy beteg lesz bele, kérte nővérét, hagyja őt egyedül igazítani e szomorú rendezkedést. Komoly határozottsága, tevékenysége meglepték Pecherean urat, ki mint egy lélek nélküli test, tároglyott a házban, midőn Orbigny asszony meghalt.

— Honnét veszi kegyed ezt az erőt így jőni menni, igazítani mindent egyedül? szólt hozzá.

— Jól van! ön úgy látszik már elfeledte

tán, hogy elérkezettnek látja az időt, miszerint fontolóra vegye a magyar képviselőház, minő eljárást kelljen követni a berlini szerződéssel szemben s ezt a holnapi ülésen szándékozik a képviselőházban bejelenteni, azzal, hogy a midőn a budgelvita folytán a legelső alkalom nyílik, kéri fogja a kérdés napirendre tűzését. — Miután ezt az értekezlet helyeselte, kifejtette a teendőik iránt nézetét.

— A háromcsászár-szövetség a „Golos” szerint két császár-szövetséggé változott. Kitiűnik az, ugymond, a pestis ellen életbeléptetett rendszábsályokból, az észak-schleswigi ügyből és abból is, hogy Németország és Ausztria-Magyarország együtt tiltakoztak Boszo Petrovicnak a bolgár trónra való jelöltése ellen. — Ugyanez az ügy, a „Wiedomosti” is így vélekedik: Ausztria-Magyarország és Németország — írja e lap — csak az orosz-török béke aláírására várakoztak, hogy nyilvánosságra hozzák szövetekezésüket. Oroszországnak most nagyobb figyelemmel kell kiérnie Ausztria-Magyarország határát, annál is inkább, mert azt jelzik, hogy Ausztria-Magyarország erősen meg akarja szállani az orosz birodalommal határos vidékeit.

— Az általános költségvetési vitára az ellenzék részéről nagyszámú képviselő jegeztette magát fel a szólásra és pedig: báró Orbán Balázs, Lukács Béla, Mende Bódog, Bujanovics Sándor, Szalay Imre, gróf Nemes Nándor, Degré Alajos, Németh Albert, Mocsáry Lajos, Bereczky Sándor, Turgo-nyi Lajos, Eötvös Károly és Helfy Ignác. Ezen névsorral azonban még korántsem záródik azon ellenzégi képviselők sorozata, kik a költségvetési vitában szólni fognak; nevezetesen az egyesült ellenzék több tagja, s a párton kívüli képviselők egy része szándékozik beszélni. — A szabadelvű pártban több tagja ma már szólásra jegeztette volt magát, de azután töröltették neveiket, később fogván szólni. Az általános vita folyamában Tisza Kálmán miniszterelnök is szólni fog.

Külföld.

Bismarck hg az első parlamentáris ebéden, mint Berlinből jelentik, többek között így nyilatkozott, hogy válmelőterjesztései mindenféle ajándékkal megrakott karácsonyi fához hasonlítanak: az ajándékok között vannak ugyan mumusok is, de hisz a politikai gyűlés azt keresheti ki, a mi neki tetszik; válmelőterjesztések hasonlitanak s vasuti váróterem, bufféjéhez is, melyből az utasok azt veszik, a mi nekik tetszik. Reakcionárius hajlamot vetnek szemőre; ha ez az önkényuralmat akarja jelenteni, ez tisztán esztelen jelmondatokat, felelt Mártha: a minék meg kell lenni, meg lesz!

De őis elbámulva a nagy kimerültségen, mely a hajdani úgynök arcán tükröződött, feltette magában, hogy felrázza az öreg eltempultságából.

— Nos, szőlítá meg őt egy izben, mit gondol, nagyon gyöyörködőnek-e nagynéném, ha így látá őnt tétlenül, elmerengve a semmiségre! Azt hiszem csak szerette őt? Ugy hát segítsen nekem . . .

E szóknaál egy köteg papirt csuszátott karja alá s megköltve vállalt mondá:

— Vonuljon be ide e mellékszobába, csunya rest ember, s tisztázza ki nekem ezt az irkafirkát.

A megszokás fellelkerkedett néha Márthánál. Tisztázza a számadásokat, melyeket beadtak hozzá, vagy kiürítve a fiókokat, hogy rendbe rakja az összehányt fehérneműket, munkaközben el kezdett dudorászni.

Mari, kit a bánat egészen megsorányított, s halványított, ezt hallva kezeit bámulva ejtette ölébe.

— Szentséges isten! te énekelsz! szólt megbotránkozva.

— Mártha megölelte nővérét:

— Mindenki úgy tesz a mint tud, felelt könnyedén.

Soha hagyatékot nagyobb zavarba nem találtak, mint az Orbigny asszonyét; könnyen felismerhető volt rajta, hogy a gróf keze benne volt a dologban.

Az egész csupa adósságból s mindennemű betáblázásokból állt. Felköltvén Pecherean ur érdeklődését e sok fondorkodás látása, s vágyván hasznára lenni a két árvának, az úgynök, ki e ok beirt papir-halmazban több izben reá akadt Orbigny asszony nevére, s jó szíve sugallatának nyomaira, igyekezett tisztába hozni mindent s vi-

ség volna; ma a közvéleménnyel kell kormányozni. A gabnavámok nem fogják a gabnákat emelni, a szarvasmarhavam sem teszi drágábbá a húst a szegény embernek, mert ez szalonát eszik, nem pedig filét vagy borjúpecsenyét. (11) A tariffakérdésbe is újrendet kell hozni. A cancellár sajnálja, hogy Friedrichshu nem fekszik Magyarországon, mert akkor fáját olcsóbban szállíthatná Ratiboron át Rochumba, mint most Lauenburgból. Az új teheratiffa különben nem szorítja ki egészen a differentialis tariffát. A kulturhárcra vonatkozólag megjegyzi Bismarck, hogy a béke Romával még nincs oly közel, mint hiszik.

A képviselőház ülése.

— Február 17. —

Az ülés kezdődik 10 órakor. A kormány teljes számmal jelen van. A mult ülés jegyzőkönyve hitelesítettvén, elnök bemutatja az erdélyi evangelicus református egyházkerület igazgató tanácsának kérvényét, melyben a véderőről szóló 1868. XL. t.-cz. 25. §-ának kedvezményét nemcsak a papjelöltekre, hanem azon növendékekre is, kik besoroztatásuk alkalmával a papjelöltek közé be nem iratkoztak, továbbá a tanodákban ideiglenes tanítói minőségben alkalmazott teológiai végzett papjelöltekre is kiterjesztetni kéri. — Továbbá jelenti, hogy ittebei Kis Miklós család ügyeinek rendezése czéljából képviselői állásáról lemond. Torontálmegye szentgyörgyi vál. kerületben új választás fog elrendeltetni.

Tisza Kálmán miniszterelnök benyújtja az államszámvervészek jelentését a Magyar- és Horvát-Szlavonországot közt eszközölt 1875. évi leszámolás megvizsgálása és az 1873—4. évi leszámolás helyreigazításáról. — A jelentés nyomtatik és a zárszámadási bizottsághoz utasítatik.

Ezután megszavaztatott a ház február havi költségvetése.

Következett a napirend, a pénzügyi bizottság jelentésének az 1879. évi államköltségvetésről általános tárgyalása. — Első szónok

Hegedűs Sándor előadó:

A budgetnek s az ország pénzügyi helyzetének általános képét igyekszik adni. Constatálja, hogy a rendes kiadások s rendes bevételek egyensulya jobbára helyre van állítva a költségvetésünk e része a normalbudgetnek jellegével bir. Hogy egészen normalbudgetnek nem mondható, azt, a határvidéki átalánytétel okozza.

A fedezeti tételek a mult évi zárszámadás alapján állítottak egybe s így realis alappal bírnak, mert a zárszámadások a tényleges állapotnak felelnek meg. De a költségvetés realis vol-

lágosságát deríteni e sok zűrzavarra. Egy darab idő múlva kérte őt Neulise kiasszony, hogy mondja meg tisztán, határozottan, mennyi vagyonuk maradt. Az úgynök csak fejt csóválta.

— Könnyű arról így beszélni, felelt; e kifejezés tisztán, határozottan igen nagy hangzásúnak tetszik előttem, a legnagyobb reudetlenség és zavar uralkodik e kötegekben!

— De mégis halljuk, ne habozzon kimondani . . . Épen semmik sem maradt.

— Azt épen nem mondom, felelt az úgynök, ez a ház legalább kegyedéke.

— Ez is nyújt feledet. S aztán?

— Azután azt még nem tudom mi van.

— Oh! szólt Mari, én zárdába fogok menni.

— Zárdába? Az, melyben te fátyolt öltesz, nem nyílt még meg, kiáltott fel Mártha. Mari elhatározása, nem bátorság jele volt nála: Mint a gyenge fényfőg, mely a legkisebb szél fuvalatára is meghajlik, ő is könnyebbnek találta meghajolni, mint küzdeni. S összefogva kezeit s szorosan nővérehez simulva, remegve kérdé azonnal:

— Mi lesz belőlünk?

— Nő, szegény emberek leszünk, kiáltott fel Mártha, kit egy percze türelmetlenné tett e gyengeség látása.

Néhány nappal e beszélgetés után Pecherean ur befejezte az Orbigny asszony papírjai átkutatásának nehéz munkáját.

Csaknem vidáman lépett be ugyazon szalonba, melyben annyi jó órákat töltött.

— Jó hirt hozok! kiáltott Márthához fordulva; kevésbbé szegények, mint előbb gondoltuk.

— Hogy, hogy? szólt Mártha.

— Grizollo is kegyetéké. Minden adósság törlesztése után, e jószág megmarad birtokukban.

Hirdetési díjak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbaesi Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hassenstein et Voig er (Wallbach, gasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapeston.
Hassenstein és Vogler hirdetés közr. irodája. Goldberger A. V. hirdetéseket felvételi irod Budapest-on Szervita s o. sz.
Nyitlteri cikkek
gármond sora után 25 kr. fisetendő.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések és hirdetések küldendők.

tára vall a mult évi kezelési eredményekről szóló négy negyedéves kimutatás is. A fogyasztási adóknál az emelkedés egy millió frtyait tett, hasonló fokozat található a többi indirect adóknál. Ha a kormány az adó- és bérhátrálokat pontosan behajtja s a fennálló pénzügyi törvényeket és szabályrendeleteket szigorral végrehajtja, akkor a rendes bevételek rovataiban mindenütt emelkedések fognak beállni.

Vannak tagadhatatlan aggasztó jelenségek, melyek némileg cronikusokká váltak. Ilyen az államadósságok emelkedése, ilyen a boszniai expedíció terhe, — melyek következménye aztán az, hogy a deficit a folyó évre 24½ millió forinttal irányoztatott elő. Az államadósságok dolgában a függő terheket szaporítjuk a lebegő terhek megváltása czéljából, ez pedig pénzügyi és nemzeti gazdasági tekintetben fontos. A boszniai terheket a mostani európai politikai viszonyok kirelhelhet volta rakta vállainkra, mit bármint más kormány alatt nem változtathatunk, a terheket el kell viselnünk, mert ezek nélkül még súlyosabb rázkódásoknak lenne kitéve nemcsak hazánk jelene, de jövője is. Egészen véve a helyzet szomorú, de nem reménytelen. Ajánlja a költségvetés elfogadását. (Helyeslés jöbbről.)

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter.

Exposéját az 1877-ik zárszámadásra alapítja, mely szerinte legszilárdabb alap. E zárszámadás eredménye 108 ezerral jobb az előirányzatnál; a bevétel pedig több 23 millióval mint 1875-ben; az egyenes adóknál pedig 700.000 frttal jött be több. Az 1878-ki kezelési eredmények nem teljesen megbízhatók, mert sokszor több bevételi és kiadási tétel kétszer is fordult elő. Az egyenes adóknál 1878-ban 3 millióval kevesebb folyt be az előirányzatnál, de a visszamaradás abban van indokolva, hogy az év utolsó napjaiban a közlekedés rossz volt s ehhez járult még a termények nyomott ára. Azonban több bevételi ágazatoknál, mint a fogyasztási adóknál, dohányjüvedéknél több folyt be az előirányzatnál. Az egyenes adóknál tehát kedvezőtlenebb, a fogyasztási adóknál, dohányjüvedéknél, államvagyonoknál kedvezőbb, a kamatbiztosításoknál ismét kedvezőtlenebb volt. Az adóemelésekkel, melyek 1875-ben megállapítottak, eddig a jövedelem 17 millió. — A dohány, só, lottójüvedékekből stb. 8 millió a jövedelem. Ide vonva a többi jövedelmet, a jövedelem-emelkedés kerekében 30 millió tesz.

Ha tekintjük 1875-től a zárszámadásokat, 1875-ben a deficit volt husz millió, 1876-ban 32 millió, 1877-ben 26 és fél millió, ideszámítva azonban a kamatbiztosításokat. Ha ezen összegből a beruházásokat levonjuk, marad hiány tíz millió. — Igen könnyű tehát kiszámítani, hogy a kormány pénzügyi politikája tervszerű volt, a bekövetkezett események nélkül államháztartásunk mérlegét helyreállíthattuk volna.

— E szerint tehát, felelt Mártha vigan, ötven cseresznyefa birtokosnái vagyunk.

Pecherean ur igen nagy hangzása kifejezést használt. A grisollei major nem annyira jószágának, mint valami száz holdból álló terjedelmes legelőnek volt mondható, hozzávéve egy kis erdőrészt, bonnét ágat s tűzlofát kaptak; e major, hozzátartozóival kicsiny részét képezé egy nagy uradalomnak, melynek tanyáit s tavait Orbigny ur rég felemészttette volt.

Az ötven cseresznyefa, melyekről Mártha említést tett, egy bekerített helyen emelték fel lombdus fejeiket, hol régebb a két nővér nevetre pusztította le a rászózat s lécekre kikötözött gyümölcsöket. E kert mellett, kis ház állt délnél fordulva, vidám kinézéssel, puszpáng érszassalomb mint zöld kárpit vonta be falát; a ház csinosan volt butorozva s elég nagy arra, hogy hét-nyolcz személy könnyelmesen ellakják benne. Mártha és Mari mindjárt másnap elmentek oda s mindent aprólékosan megnézték kis birtokukoa, melyet a véletlen hagyott meg nekik. Nem volt kastélynak mondható; a bekerített cseresznyés pótola a park helyét, nagy dísfaktól beárválta, darab rét került elyét, a ház előtt; sétahelyül ott volt a közeli erdő; egy magaslatról, mely megvédte agrisolle-i házat az északi szélről, s melyet százados vén fák koronáztak, fenséges kilátást lehetett élvezni.

A naplót megárvanyozott virágos rét, a tavak partjain szétszórt nyírfák csoportok, s a hegyoldalról leomló folyondárok sötétlő függőnye méla bájú kölesöndözték a tájnak s emlétek annak szépségét. Mártha tiszta fényű szemei két perc alatt átpillantották az egész birtokot. A leány mosolygott.

(Folytatása köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A KÉT NŐVÉR.

Elbeszélés.

Írta:

ACHARD AMÉDEE.

III.

(Folytatás.)

— Kisasszony, szólt hévvel, kegyednek alkalmasint beszéltek már felőlem, lehetek bandita, de aljas nyomorult nem vagyok. Kegyed itt-hon van e házban.

E két sajátságos lény, ki még soha sem látta egymást, egy percig merőn nézett egymás arcába. Valami megmagyarázhatlan érzés, mely átrögzött Mártha szívén, megértette vele, hogyan szerethette nagynénja mindvégig e búszke kinézésű embert, kinek modorában annyi nemesség volt, most kifaltáta, kire célzott a szegény nő, midőn közel a balálához, azt tanácsolta neki, hogy rejtsd el jól a pénzedet telt erszényt. Sok minden, mi néhány hó óta történt e háznál, sok szomorúkodás és bánat, fel lett most fejte előtte.

Ortigny ur fesztelentl közelédett feléje.

— Sajnálom, szólt, hogy igen későre találkoztam kegyeddel, de most legnagyobb jelét kívánom adni, azon rokonszenvek, melyet kegyed ábraszott bennem Soha, sem fogja többé hirem-et hallani, erre esküszöm!

E szavak után ismét az ág felé fordult. Elérzékenyedés árnya vonult át arcán.

— Soha nem adott nekem okot szomorúságra, és én nem kíméltem meg őt semmitől!

Az utóbbi két évi teherszápolatok nagy összeget képeznek, 1878 és 1879-ben az adósság növekedés 177,386,000 forintra megy. Ez feloszlik a conversió, a boszniai occupáció költségeire s államháztartásunk rendezésére.

Ha a kamatkezelő-szápolatot, mely csak az utolsó évben 17 milliót tesz, eloldadjuk, néznünk kell más részeiről a beruházásokat s az ebből származó értéknövekedést is. A beruházás 1875-ig 256 milliót, 1878-ig pedig összesen 416 milliót tesz.

Attól ezután az államadósságok kamatainak részletezésére. Ezek a jövő évre összesen 96 milliót s néhány százszázot tesznek. Az idei deficitel szemben főkérdés, hogy miként akarja ezt a kormány elintézni. Ezt még részletezni nem képes, tény azonban, hogy a kormány minden erejével fog erre igyekezni.

Egyik nagy feladata a kormánynak a függő adósságok convertálása, későbbi teendő azon intézkedéseket megtenni, melyek jövő államháztartásunk alapját fogják képezni. Sokkal alaposabban jár el a kormány, ha annak idején konkrét alapos javaslatokkal fog erre nézve előlőpni. Ha mégis most némely tekintetben nyilatkozik, ezt ne vegye még a ház a kormány programjának, hanem csak általános nézeteknek.

A boszniai kiadásokat a legcsekélyebb mérvre kell redukálni; a véderő költségéről a legnagyobb takarékosággal kell eljárni. Igaz, hogy a tekintetben nem járhatunk el önállóan, figyelmen kívül nem szabad hagyni a körülmények okozta követelményeket.

Ezután nagy arányokban vázolja a költségvetés egyes tételeit a különféle czimeknél, s úgy találja, hogy csak a vasutak csoportosításánál lehet megtakarításokat eszközölni. — Teljes meggyőződése, hogy a kérdés minél előbb való megoldásához haladéktalanul hozni kell fogyni. A mi az egyes kiadásokat és bevételeket illeti, összehasonlítja a mi helyzetünket Ausztriával s más államokkal, kimutatja, hogy a fenti tételekből hány százaléka esik fejünkön nálunk, Ausztriában, s más államokban, különösen Olaszországban, s úgy látja, látja, hogy pénzügyi helyzetünk nem olyan nyomasztó, mint sokan hirtelileg. Végre meg van győződve, hogy kimenekszünk a mostani pénzügyi kalamitásból, s teljes bizodalma van hazánk életképességéhez; reméli, hogy bajainkat minél hamarabb orvosolni képesek leszünk, de erre saját magunkból kell erő meríteni, meg kell ragadni minden alkalmat s körülmenyt erre nézve.

Az egyensúly helyreállítását két uton hiszi elérhetőnek. A jövedelmek fokozása által az államjóságok tervszerű eladásával és a dohányjövédélknél, főleg a külföldre való dohánytermelés nagyobb kifejlesztése által. E mellett u. j. közvetlen adók behozatalát tartja szükségesnek. (Nyugalanság.) S a munkát és takarékoságot hangsúlyozza.

Kéri a pénzügyi bizottság jelentésének elfogadását. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Simonyi Ernő.

Sajnálatozom tartja, hogy a pénzügyminiszter, ki a pénzügyi politikáért első sorban felelős, elődeinek köpönyébe takarózik s ki akar bujni a szavazatosság alól. Mintha a parlament miniszterképző intézet volna. Szólt azt hiszi, hogy a mostani pénzügyér részt vett egy szóval, mint szavazással az előző kormányok minden bűnében s a mostani helyzetért, mint bűnrészes, még akkor is felelős volna, ha nem lenne az ország pénzügyeire.

Szólt tagadja, hogy a megtakarításokban nem lehetne tovább mennünk. Emlékeztet arra az időre, mikor ő még tagja volt a pénzügyi bizottságnak és 8 millióval tudta redukálni a kormány költségvetését. Hosszu philippikét mond a kormány iránytalansága ellen.

A mit a pénzügyér exposéjában előadott, aztán önámításra jó, de az országot tovább ámitni nem lehet. (Helyeslés a szélső balon.) Határozati javaslatot terjeszt tehát be, mely, mintán elmondja, hogy a kormány a pénzügyek terén mutatókó vizsgálata eredmények szerint az ország pénzügyi helyzetén nem csak nem javított, de sőt még ziláltabb állapotba hozta azt, következő pánszokkal végződik:

Aekintve, hogy abbéli előrelátásunkat, miszerint az 1867. évben elfogadott körösügyi közjogi rendszer mellett a magyar nemzet jólétét meg alapítani és jövőjét biztosítani nem lehet, a lefolyt 12 évi tapasztalat minden kétségen kívül teljesen igazolta;

tekintve, hogy Magyarország egy szellemi, mint anyagi felvirágozhatásának nélkülözhetlen feltétele az, hogy Magyarország önállóságot és függetlenségét visszanyerve, teljes rendelkezési joggal bírjon, egy kül- mint a belpolitikai téren összes ügyeinek egyedül a nemzet és az ország érdekei szempontjából való intézésére:

aldítottak kéri a t. képviselőházat, mondja ki határozatilag, hogy az 1867-iki közösűgyes alapon álló s hitel- és bizalomvesztést kormány által előterjesztett költségvetést a részletes tárgyalás alapjául el nem fogadja.

Beadják: Simonyi Ernő, László Imre, Madarász József, Moccsáry Lajos, Németh Albert, Kállay Ödön, Csánády Sándor, Helfi Ignác, Kiss András, Turgonyi Lajos.

Bár Simonyi Lajos kiemeli, hogy a pénzügyminiszter mai beszédében nem foglaltott pénzügyi programot. A fedezésre a kormány a legkényvesebb módot, az adósság-csinálást választja. Ha ez így tart tovább, az állambukáshoz jutunk, a

mely önállóságnak aláadásával egyetért. A pénzügyi bizottság nem tesz konkrét javaslatokat a helyzet javítására, s erre nem is terjedt kiküldetése. Ez a kormány, vagy ily czélból kiküldött külön bizottság feladata. Ily bizottság — az u. n. 21-es bizottság — már 1873-ban küldetett ki. Az akkori kormány nem ellenezte ezt; szólt reméli, hogy a mostani ház is elfogadja ugyanily czélú következő indítványát: „Tekintve, hogy az államháztartás rendezésének céljából a nemzet által hozott súlyos áldozatok dacára még mindig fennálló jelentékeny államháztartási hiány az országot komoly pénzügyi válságnak viszi előbe, tekintve, hogy a közgazdasági életünknek majdnem minden terén mutatókó hanyatlás a nemzeti lét anyagi alapját fenyegeti; tekintve, hogy ily körülmények közt a képviselőház első kötelessége az állapotot teljes felerősítés mellett a pénzügyi és közgazdasági bajok orvoslására vezető tervszerű politika megállapítására és az alkalmazható állami intézkedések haladéktalan megtételére hatni: küldjön ki a ház egy 25 tagu bizottságot, mely a kormánnyal értekezve és az ország politikai és pénzügyi viszonyait figyelembe véve, haladéktalanul vizsgálja meg azon utakat és módokat, melyek államháztartásunk rendezésére vezetnek és az erre szükséges rendszabályokról, valamint azok alkalmazásának feltételeiről a háznak jelentést tegyen. Továbbá egy 31 tagu bizottságot, mely szükség szerint albizottságokba oszolva szakértőket és érdeklőket kihallgatva a nemzeti közgazdaság különböző ágaiban mutatókó súlyosodás okait — jelesen a mezőgazdaság jövedelmességét fenyegető körülményeket és a hazai kisipar hanyatló állapotát — nyilvános eljárás útján megvizsgálja és a létező bajok elhárítására, valamint a szükséges közgazdasági fejlődés előidézésére alkalmazható állami rendszabályokról véleményeket jelent.

Márjássy Sándor azt tartja, hogy nem növeli a külföld bizalmát irántunk, ha az ellenzék a pénzügyi bukást elkerülhetetlennek hirdeti. Tart attól, hogy az ily beszédeknek nyoma lesz a legközelebbi kölesben beszerzési költségeinél. (Derültség balról.) Ha a rendkívüli kedvezőtlen körülmények dacára a folyó év hiányai a múlt évvel szemben csak 4 s fél millióval nagyobbak, akkor a helyzetet kétségbeeséjűnek mondani nem lehet. A hiány egy részét oly rendkívüli költségek okozták, melyek többé nem fognak visszatérni. Elismeri a helyzet komolyságát, s erőlyen intézkedések szükségét, s teljes bizalommal el is várja a kormánynak ezek iránti javaslatait. A költségvetést pedig elfogadja.

Hegedűs Sándor előadó beszéde

(a költségvetés tárgyalásánál 1879. február 17.)

Hegedűs Sándor előadó: Nem akar sok számszámot felsorolni, mert — ugymond — életet és igazságot a számok csak a velők kapcsolatos tárgyakról nyerne és ezek megvizsgálása a költségvetés egyes részleteinél bőséges alkalmat fog nyújtani a t. háznak a pénzügyi bizottság munkájának megbirálására. Ugy; hogy ha a részletek tárgyalásának bevétele előtt felemlitem azt, hogy a bizottság a kormány által előirányzott költségvetés kiadási részét összesen 173,223 forinttal apasztá, a bevételeket leszállítá 1,891,000 frrtal; tehát a mérleget rontá 1,717,876 frrtal; ezzel csak azt jeleztem, hogy igyekeztünk a kiadásokból törlni takarékoságot szempontból és a bevételeket redálalni, hogy az eredmények az előirányzatnak bizonyosan megfeleljenek. De hogy a törlekés helyes volt-e, a bevételek kellő mértékben vannak-e redukálva, azt csak a részleteknél lesz képes a t. ház megítélni.

Epen így vagyunk, ha az összes eredményeket vesszük vizsgálat alá. Ha azt mondunk, hogy a bizottság 1879-re kiadásainkat 246,728 ezer forintban állapít meg, tehát az 1877-iki tényleges kiadásoknál kerek számban beszéve 1 mil. 400,000 forinttal, az 1878-iki pénzügyi eredményeknél, csaknem 5 millióval többet irányzott elő, akkor még nem fejttem ki a változásokat, nevezetesen, hogy az államadósságok czimén történő nagy emelkedés mellett, sok apróbb változás van a költségvetésben, melyek együttvéve adják ezt az eredményt. De kiadásaink eme változásai, a mint a részleteknél kitűnnek, jelentéktelenek és költségvetésünk csaknem egészen felőlő egy normal budget jellemét, úgy hogy abból törlni vajmi keveset lehet, ha egyfelől: a létező törvények követelményeinek és következményeinek eleget tenni akarunk, és másfelől: a kulturális feladatok közül legalább azokat teljesítjük, melyek intézményeink természetesen fejlődésével járnak. Nem azt teszi ez, hogy költségvetésünk kiadási része egészen normális állapotban van. A határozatokról általánosan oly alakban itt kifejezve, mint az alkotmányos budgetjog követeli, de egy oportunitási okból bizonyára most sem lehet megváltoztatni; a pénzügyi adminisztráció és az igazságügyi szervezet nem nyerte meg végleges kifejezését, habár a befejezéshez közeledik; kulturális intézményeink nemcsak fejlődnek, de egyszerűsödnek nagyobb mérvű reformok elé néznek; épen úgy börtönrendszerünk és a politikai adminisztráció sok ága. E reformok a költségvetésben is nagy változásokat fognak előidézni, és bizonyára nem kecsesgethetjük magunkat azzal, hogy általán megtakarításokat fogunk elérni.

De a status quo alapján budgetünk normális és még e reformok nélkül sem volta pénzügyi

bizottság abban a helyzetben, hogy abban nagyobb mérvű törlekéseket tegyen, mert az államháztartás külső egyensúlyának nem akarta áldozatul dojni az államélet fejlődését, sőt, a mi nagy törlekésekből szintén bekövetkezhett volna, annak működését. Nem törölt többet tehát a bizottság; mert az egyensúly nagy fontossága és hitelünk, sőt politikai erőbűlésünk által parancsolt érdekének nem akarta föloldozni az állami létet és létfeltételeket.

A bevételeket, a bizottság kerek számban 222 millióban állapít meg, tehát az 1877-ki eredményénél 4 millióval többen, sőt az 1878-ki pénzügyi kimutatásokat, több mint 6 millióval haladja meg az előirányzat. Természetes, hogy ez első pillanatra kihívja a bírálatot. Az 1877-ki eredménnyel szemben a négy milliónyi emelést a fogyasztási adók czimén már 1878-ban elért 2 és fél millió bevétel emelkedésével és az államjóságok, dohányjövédék bevételeinél fokozatos emelkedésével könnyen lehet igazolni, de midőn már 1878-ban részben e tényezők működése dacára 6 millióval volt kevesebb bevétel, mint mennyi 1879-re előirányoztatik, akkor indoklás czéljából több részletbe kell bocsátkozni s felsorolni, hogy az 1878-ki eredményekhez mérten a fogyasztási adók további 1 milliónyi emelkedése várható az eddigi arányok és az új törvények egész évi hatása alapján; hogy az egyenes adókban 1878-ban tapasztalt 2 milliónyi visszaesés forgalmi akadályoknak tulajdonítandó, és az az idén már csaknem kipótolt; tehát ennek az összegnek befolyása várható, hogy a dohányjövédék, állami jóságok, ménegszádaságok és bányászati közlelei és tényleges eredményei alapján együtt mintegy ötszáz milliónyi jövedelmi emelkedése lehet számítani, hogy az államvasutak és gőpgyárnak az 1878-ki pénzügyi kimutatásban felmutatott tiszta jövedelmének, a későbbi elszámolások és tényleges eredmények alapján 1879-re egy és egy harmad millióval többre van téve, mert a bizottság magát az előirányzatot 240,000 frrtal nevelte. Végül a s. jövédék, államnyomda és más apróbb jövedelmi források emelkedése is számításba vehető.

(Folytatása következik.)

BELFOLD.

(A vesztegár és Sósmező.)

Sósmező (Háromszék megye) 1879. febr. 16. Kedves barátom! Azt hiszem nem leendőre dekltem, ha e helyről becses lapodra tudósításommal fölkeresem, mert e hely bizonyára egyike azoknak, a melyek felé ma az általános közérdeklődés, közkíváncsiság — fájdalom — egész-ségügyünk érdeke miatt aggodalommal tekint, mintán épen egyike azon helyeknek, mely igen könnyen „ajtó” gyánant szolgálhatna azon „szörnyeteg”-nek, mely kérolohetlenül pusztit nemzedéket, nemzedékre s mely jelenleg tudvalevőleg az északkeleti tartományokban bőven szedi is áldozatait!

Mindnyájunk szerencsésére azonban magas kormányunk megelőzte gondoskodásával, ha netalán szándéka lett volna hozzánk is betoppanni, mert épen azon helyeket, hol hozzánk legkönyebben juthatna be, védintézményekkel, ellenőrző közegekkel látta el; s így, ha teljes elbizakodottsággal nem is mondhatjuk el, hogy most már miöl sem félhetünk, de mindazonáltal meg lehetünk nyugodva, hogy nem oly könnyen nyithat ajtót magának, hozzánk is ellátogatni, megnyugodhatunk annyival is inkább, mert kétségre vonhatatlan tény az, hogy az ily szigorú megelőző óvintézkedésekben kereshetjük leginkább s talán egyedül védelmünket minden oly természetű, dühöngve pusztító járványkórral szemben, melyeknek terjedése a közlekedés által eszközlötték s melyekkel szemben a „therapia” tekintetében az orvosi tudomány még mai álláspontján is, el kell ismer-nünk, majdnem egészen tehetetlen marad! . . .

Miután tehát hazánk ezen keleti véghatára egyike azon pontoknak, hol a napontai tömeges közlekedés, élénk forgalom miatt igen könnyen — a jelenleg országokat rettegésben tartó miriggyész járvány csirája közénk is becsapódhatna, azért a kormány igen bölcsen intézkedett, hogy e helyet a legrigoribb orvosrendőri intézményekkel látta el, ez által mintegy védbástyát emelve azon ellenség szemben, mely a hol egyszer feltehető örögi fejét, siralmát és pusztulást hagy maga után! . . . Szemben azzal az u. n. „fekete asszonnyal”, mely százazerek szívét képes dobogásban megállítani.

A „Kelet t. olvasóinak megnyugtató tudomásra hozhatom, hogy ezen a fennbefejtett ok miatt is fontos helyen a szükséges és megállapított óvrendszabályok már lelkiismeretes pontossággal és szigorral végrehajtatnak a megkívánt közegek által. Az orvosrendőri rendszabályok fogantatásával az itteni vesztegár derék igazgatója Mgstr Reich Albert, Popp György közösi jegyző, mint polgári biztos, s én mint kórházi orvos-bizattunk meg, mely állásomat f. hó 12-én foglaltam el.

A mi az általunk végrehajtott orvosrendőri működést illeti, kivonatban a következők áll: Minden Románia felől jövő egyén, ha az országos — a kormány által elrendelt igazolvánnyal nem bír, visszautasítatik, mit az illető neve és személyleírásával a vesztegár igazgatója azonnal a háromszék megyei főispán úr ömeltőségének tudomására hoz, hogy az ily egyén más vidéken is ellenőrzés alatt tartvassék, nehogy valamelyik zugutn bejöhessen. De nemcsak az át-

utazó egyéniségek, hanem azoknak mindennemű podgyása szigorú vizsgálat és fertőtlenítés alá vettetik (Carbolsav, kénsav és Chlormésszel), a gyanús tárgyak nem bocsátatnak át — hanem esetleg még meg is semmisítetnek. Így tehát minden átutazó egyén, mindentelké tárgy, élelmi és kereskedelmi czikk csak a pontosan végrehajtott vizsgálat és fertőtlenítés után bocsátatik át. — A gyanús és esetleg gyengélkedő egyének a berendezett kórházban tartóztatnak orvosi észlelés s gyógykezelés alá vétetnek s csak gyógyultan bocsátatnak tovább. — E czélból egyelkülönített helyiségek berendeztetek s az egyelőre szükséges felszerelvények épen tegnap érkeztek meg. — Az orvosi iroda, vizsgáló és fertőtlenítő helyiség jelenleg készülöben van s remélhetjük, hogy 8—10 nap alatt azok is be lesznek rendezve.

Mindéz ideig azonban legkisebb körülmény sem fordult elő, mely bennünk a pusztító kórral szemben aggályt kelthetne, annyival is inkább, mert tudomásunk szerint még ez ideig Romániában sem fordult elő egyetlen miriggyész eset sem, a minek ellenőrzésére a románai kormány is mint halljuk, a szükséges óvintézkedéseket már hasonlólag életbe léptette.

Ezek után, ha a „Kelet” t. olvasói közül érdeklődnének e hely iránt, mely azt hiszem hazánkra nézve egy hadászati mint kereskedelmi, de már egészségügyi szempontból is nevezetes, enged meg kedves barátom, hogy eddigi történelméről, keletkezéséről s jelenlegi állapotáról a szerzett felvilágosítások után rövid ismertetést nyújthassak.

Sósmező*) közösi tartozik az u. n. revindicált havasokhoz. Területe 9483 hold, lakossága többnyire román ajku, mely ezelőtt leginkább juhtenyésztéssel foglalkozott, ma már inkább fuvározással, gabona és faedény kereskedéssel. Van egy görög keleti temploma, önálló czimzetes eszteressel, 2 csztályi hitfelekezeti iskolája, négy-öt kisebbszert vegyeskereskedése. Egy tiszt-szésges vendéglője, hol azonban meglehetősen ártó kaphat az ember szállást és étkezést. Az ojtosi szoroban fekszik az ország keleti szélén, a közösi jobb oldalán foly az Ojtos vize, mely igen gyakran nagy mérvben — tetemes károkat okozva — kiad, így a múlt évben is az állami hidakat eldörögte úgy, hogy a közlekedés két hóig fennakadt.

A közösi épült 1823-ban Bereczköl származó 24 román család által. Jelenleg van körülbelül 318 ház szám, mintegy 1540 lélek számmal. Van egy fútczásra s két melléktáczja. Az alapítási szerződésben [Sósfalvának nevezetett, mely idővel valószínűleg az itteni környékben levő sósforrásokról s mezőről Sósmezőnek nevezetett el.

Az absolutismus előtt a községvársárhelyi II-ik széki gyalogezred katoná növelődésének alapjába (in instituto Cassa) fejezt évenként 525 o. forintot, azután később ez összeget a cs. kir. adóhivatalhoz fizette.

Később a határszéli székely közösi (Bereczk, Lemhény stb) igényt tartottak a revindicált havasokhoz s így több rendben o. cs. kir. Felső-géhek folyadotnak, minek folytán Felsőge kegyel-meskedett 1864-ik évben egy bizottmányt kiküldeni s így aztán Sósmező területe Bereczk város tulajdonába került, a hová évenként az 525 frrt hasznadóból az 1876-ik évig rendszeren fizette; a mikor a telepítőményesek megváltásáról szóló törvényozikk értelmében Bereczk város közösiégével Sósmező területének megváltása felett egy béke-egyezményt, kötött, mely szerint a Sósmező közösiégét alapító családok jogutódai az összes Sósmező területét 12,000 frrtyi összegért tulajdonul megvásárolták.

E közösi alapítójaul emlittetik cs. kir. ezredes báró Puxell János de Roroston. Az alapító családok közül enlittetnek: Nagyajtáról származó Bács György és ennek fia Popp Péter eszperes, kiknek neve Bácsból idővel Poppá változott, ki egyszerűsmind első lelkésze volt Sósmezőnek.

Sósmező közösi 1877. évig Bereczk város-hoz tartozott, ez év óta a háromszék megyei kézi felső járásba osztott be.

1860. évig élelmezési czikkait, mivel kevés termőfölddel bír (alig 200 hold) vámmmentesen hozhatta be Moldovából.

1860-tól 1874-ig egy vám- és egy vesztegkirendeltség volt itt, míg 1874-ben Ojtosból az egész vám- és vesztegintézet ide költöztettt.

Van itt távírda és posta állomás, a posta Kézdi Vársárhelyi helyenkit háromszor (kedd, csütörtök, szombat) közeledik.

Időjárásunk jelenleg egészen tavaszi, este agyan az Ojtos szele orkászzerűleg dühöngött, de ma már egészen szélsőszélben élvezhetjük a napéltető tavaszi melegét, mely adja isten, hogy hazánkra életet és ne halált, pusztulást hozzon!

Dr. Seyfried Ernő.

(Beszterczel tisztaság.)

Beszterce, 1879. febr. 17. Hires város az Alföldön Kecskemét. De a maga nemében Beszterce is hires ám Erdélyben. Nem azért, hogy benne székelt: egy nagy törvény-szék 3 t bíróval, egy járásbírósz 3 bíróval; kir. adófelügyelőség, kir. adóhivatal, kir. mérnöki és tanfelügyelői hivatalok. Nem is azért, hogy lakik benne főispán közigazgatási apparatúsával, hogy van virágzó gymnasiuma, földmívelési, elemi fiú- és leányiskolája, kitűnő szaktanárokkal és tanítókkal; nem is nagyszámu intelligenciájáért, sőt még 53 ol magos karsu tornyáért sem, melyet sem

*) Románul Pojána sarata.

Nagy-Kőrös, sem Kecskemét tornyai soha utól nem érnek.

Hanem van itt valami más, mi egyeből nincs: ronda-ság.

Ez a mi erős oldalunk.

A ki Kolozsvárt ismeri, ha nem is járt Beszterczén, könnyen fogalmat szerezhet magának róla, ha elmondom, hogy a tágas négyzetesü piactéren góth templomával s magas tornyával; a piactéren északra délnyugati berűg két fő-út, összesen 4 fútcza, nagyban emlékeztet Kolozsvárra. Képzelsen az olvasó a piact nyugoti oldalán egymásmellé 13 lábas házat, s mindenüvé, a fútcza is, egymás hátra épített egyemeletes rég házakat, a piact háta mögé jobbról-balról félkör-hajló egy-egy keskeny utcát földszintes, olyko földbe sülyedt házakkal. Az egész köré gondolj oda a száz-városoknál divatos vastag kőkerítés bástyáival, s előtte áll Beszterce. Természetesen csak az uri rész, a belváros. A külvárosokról nem szólnok.

Réges-régen, századokkal ezelőtt, mikor század atyáink új hazájokban e várost fundálák, úgy gondolkodtak: milyen sok bajjal jár a kút-építés, mennyivel könnyebb lenne a hajításnyira folyó búvizű patakból (most Beszterce vize) minden utcába egy-egy eret bevezetni. Az jó lenne a lábas jószág itatására, sütsére, főzésre, mosásra mindennek az orra előtt víz farsádság nélkül. A gondolat tetté vált. Bevezetésnek négy eret, minden utcába egyet, melyből kettő a piactot szeli át. Nem kellett kút.

S annyi század után e drága négy ér, most már ákom-bákom kövek közé szorítva, régi helyéig folyik földet lenni.

Csupa áldás. A mi piszok, ronda-ság, hulladék a háznál felgyűl, az szépen mind bele jön. Ezenkívül: ócska kabát, fületlen gomb, patkó, sarok, mindenféle íveg- és tányér-darab, disznó-röm, tyuksarkantyú, ürü, tehén és kecske-szarvak; szíju, kötél és ruha darabok; zsíros csont, kenyér s más állati és növényi hulladékok, mind-mind benne van ez áldásos palacsákban.

Valóságos természetes muzeum.

A kutatartás itt luxus. Konstantinápolyban vides több kutya, mint Beszterczén. Ezek a természetes muzeum őrei. Reggelenként sorjában 30—40 vizsgálja az ereket fenekét. Azt hinné az ember, hogy mozedának. Nem bízik az. Kikeresik a sok tárgyat közül a mi nekik jó. Hogy fülig vízbe nyulnak, fel sem veszik.

E közben a szolgálók egy-egy cseber ruhával meggyűlnek, szépen sorjában a piacton s az utcákon (Kolozsvárt a piact, közepűtcza, magyarutca s az ezzel szembe lévő másik két utca.) Rágyujtanak a sujkolásra. Az idegen azt hinné: gyárak kelepelnek. Pedig csak a moskos ruhákat sujkolják. Ha ezt végezték, újra jönnek a konyha-edényekkel. Azokat ugyanabban a vízben kimossák, ugyanott kitisztálják s így kerülnek a házak oldala mellé sorban szaradni.

Az így megoldozott vizet igen jónak mondják gyomortöréss ellen, részint természetben, részint tehén-hu lé alájában. Kenyér pompás süll vele.

Ha még hozzáadjuk, hogy az említett vizárkok némelyike kitűnő szemétfécszek, hol a magyarok egész nap kap rágni és harapni valót, s a disznónak is kijut mégis a maga jutaléka, hogy a vargának nem kell bür-czorholni az 50—60 lépés távolban folyó Beszterce-vízre farnadni, hanem az utcán, kapuja előtt ezt végezheti, ugyanott sorban fölállított kádakban a bőrt kiérelheti, míg a földhasznált cserből is dombot rakhat, s mégis marad hely, hol a kereszbe (nem hosszába a fal mellett) felállított bört megváradsájon: akkor csak gratulálhatnak a tekintetes tanácsnak, hogy ennyi előny mellett, főleg nyári meleg időben, nem érzi azt a bűzhűdt légkört, mit ez átfutó vizárkok kifejtene.

Mindent meg lehet szokni, s így a négy drága víz árok továbbra is maradhat nyitva.

Hát azok az átereszek egyik utcából a másikká? minden balog hajításnyira két szomszéd ház között van egy ilyen. A szélességük 1—8 méter közt váltakozik, s csak gyalog járhatók. Ezek a privilegizált pissoirok, s más dancosság fécskei. Valóságos póce gódrók. Senki föl nem ügyeli, szabad használatra valók. El lehet képzelné a különben is nedves zugok dögleletes levegőjét.

Talán valami szent hagyomány tiltja, hogy azok befalaztassanak?

Volna itt még tömördek följegyezni való a várkerítés könyveiről, a házak udvarán felhalmozott trágya és szemétdombokról, s még sok másról, melyek jó hírnevünk mellett szólnának, de most mellőzöm.

Talán majd máskor.

Ezutal csak arra figyelmeztetek, hogy emberi emlékezet óta Beszterce minden járványnak jó tanács nyújtott, s ha jön az asztraktai pestis, itt most is biztos taláira talál.

Videant consules . . . Brutus.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

— A magyar tudományos akadé-mia matematikai és természettudományi szakosztálya tegnapi délután 6 órakor Stoecek elnöklete alatt ülést tartott. Ugy tagok, mint vendégek szép számmal jelentek meg, sőt több meghallgatott is volt. Első előadó Haynald érsek volt, ki egy nagy acanthuszt mutatott be. Ez egy csinos pirosszínű növény, mely hazánk déli részein, továbbá legújában szerzett országúrszánkban, nemkülönben Róma környékén és Olaszország számos vidékén fordul elő. Műtörténelmi tekintetben felette nevezetes, minthogy a korinthis oszlopréndnek egyik

(218-5) (201-300)

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2.

csász. kir. hadügyminisztérium, 6. felső osztályának és számos jótékony intézetnek szállítói
csász. királyi szabadalmazott gyárának legjobb és legújabbatramított
eső kőpönyeit,
kocsitakaró ponyvát, ágybetéteket, sátorokalmat.

eső kőpönye, kocsitakaró, ágybetét, sátorokalmat.

(77) (1-3)

Eladó telek.

Kolozsvárt a görög templomutcában 6. szám alatt levő, logeszségesebb helyen fekvő telek, mely áll három szoba, konyha, jó pincze- és kamarából, gyümölcsös kerttel együtt szabad kézből eladó. Az egész telek 760 □ öl kiterjedésű; a kertben levő gyümölcsfák mind fiatalok és legnemesebb fajtájuk s egy gyógyerejű — kénköves, salétromos — kúttal van ellátva.

Értekezni lehet sétatérutca 1-ső szám alatti özv. Csekéné házában ERŐSS JÓZSEFFEL.

(28) (5-5)

foló évi október 25-én kelt legfőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy a közös hadsereg mozgósított tartalékosai mozgósított honvédei

rendkívüli közös államsorsjáték

foganatosítások.

Ezen legfőbb parancs folytán megnyitja a cs. kir. lotto-jövedéki igazgatóság ezen államsorsjátékot, melynek nyereségei a jótételek szerint összesen

226.200 forintból állanak.

Ezen dúsan felzerelt sorsjáték 7172 nyeresémet tartalmaz és pedig:

1 főnyereményt	60 000 frt.
1 " " " " " " " "	15 000 " "
1 " " " " " " " "	10 000 " "
1 " " " " " " " "	5 000 " "
10 " " " " " " " "	1 000 " "
20 " " " " " " " "	500 " "
40 " " " " " " " "	200 " "
80 " " " " " " " "	100 " "
2000 sorzatnyereményt egyenkint	20 " "
4000 " " " " " " " "	10 " "

és 18 elő- és utónyereményt egyenkint 1000 frt., 500 frt. és 200 frttal osztr. papírsorsjátékban 1879-dik évi május 1-től járó kamattólvezetett.

A huzás visszavonhatatlanul 1879-dik évi március 7-én eszközöltetik.

Egy sorsjegyetek ára 2 frt. osztr. ért.

A cs. kir. lotto-jövedéki igazgatóságtól.

Kelt Bécsben, 1878. december 7-én

Thurburgi Latour Károly,
cs. kir. udvari tanácsos és lotto-igazgató.

(79) (1-1)

MUTATVÁNY
a CSIKY IMRE idej mag árjegyzékéből.

Washington őszi rózsza.

(42) (6-*)

HUTFLESZ KÁROLY
KOLOZSVÁRT,

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeteket, s leszámitol escomptirt) mindenféle nyereseményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratil idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNlja DÚSAN ELLÁTOTT FÜSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDESET, egy saját gőz- (henger)- malmi LISZTEIT, egy szintén kitűnő minőségű fagygyugyertya és szappan-gyártmányait.

Meghívás rendes közgyűlésre.
A „Tordai kisegítő társulat“ (szövetkezet) XIV-dik évi rendes közgyűlését folyó évi március-10-én délelőtti 10 órakor, a városi kögyűlési teremben tartja meg.

Tárgysorozat:

1. Jelentés az igazgatóság évi működéséről.
2. A felügyelő választmány jelentése az 1878. évi zárszámadás megvizsgálásáról, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztás meghatározása.
3. Az alapszabályok 35 és 57 §-ai szerint 3 igazgatósági tag és 5 napi biztos kisorsolandók lévén, azok helyébe új tagok választása.
4. A felügyelő választmány újból választása, az alapsz. 52. §. értelmében.
5. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság kijelölése.

Torda, 1879. február 18.
(78) (1-2) **Az Igazgatóság.**

(76) (1-4)

ÁLLATGYÓGYSZEREI
Kwizda Fer. Jánosnak Korneuburgban, az állatgyógyászati készítmények es. k. udvari szállítója,

6 felsőnek az angol királyi, a porosz király 6 felső, a német császár, valamint sok más magas személyiségek istállóiban legrendkívül eredménytel használva, az osztrák birodalom és Olaszország egész területére kizárólagos szabadalommal, továbbá a londoni, párisi, bécsi, hamburgi és a müncheni érmettel kitüntetve.

A cs. k. enged. korneuburgi marhapor lovak, szarvasmarha és birkák számára, a külső sérülések, köcsvény, esz, szizamo-dások, megrándulások, inrágás, szügy, vékony-, derek- és váll-bénulás, elgyengült végtagok, az izmok merevsége stb. ellen. Egy üveg ára 1 frt 40 kr.

Blister (erős bedörzsölés) impók, holttelem, köcsört, pók, inrágás, könyök-tpló, iztapló, könyökgumó, sarkbénulás, általában csontbajok, mirigykoményedés ellen. Egy té-gely ára 3 frt o. ért.

Bélgöres labiasok, lovak és szarvasmarhák számára, bélgöres, széltag, dobkór, makacs dugulás és puffadások ellen, 1 bádogszelence 1 frt 60 kr.

Gilisztalabdacsok lovak számára giliszták, bégérgék a különösen bőgyőlyűzések ellen. Egy pléh szelence 1 frt 60 kr.

Phisie hashajtó labdacok lovak számára, dugulások ellen, vértisztító szer és óvszer a bégéres ellen. Egy bádog szelence 2 frt.

Póktinktúra lovak számára a csüdpók és az impók, vagy a csüdpók ellen. Egy palack ára 1 frt 50 kr.

Seb-balsam lovak és szarvasmarhák számára, mindennemű, ugy ujon keletkezett, mint az idült sebek gyógyítására. Egy palack ára 1 frt 25 kr.

Patakenőcs, törékeny, kemény paták, apró üres falak ellen, és a paták növekedésének elő-segítésére. Egy szelence 1 frt 25 kr.

Pata és körömpor, nyíróthadás ellen. 1 palack 70 kr.

Erősítő takarmány lovak és szarvasmarhák számára, elcsigázott állatok gyors felgyógyására, felelevenítésére és a hiús előmozdítására. Egy láda 6 frt, és 3 frt. Egy csomag 30 kr.

Eb-labdacsok a kutya-betegség ellen. Egy dobozzal 1 forint.

Sömör- és ruh-olaj ebek számára. 1 üveg 1 frt 50 kr.

Sértéspor futó fene és elvesztett ótvágy ellen. Egy nagy csomag 1 frt 26 kr, egy ki-csomag 68 kr.

Gyógypor házi szárnyasok számára, járvány, és a libák, kacskák, tyukok, gyöngy-tyukok stb. közönséges betegségei ellen. Egy csomag 60 krajczár.

Ezen állatgyógyszerek valódi minőségben kaphatók **Kolozsvárt: Csiky Imre, Dietrich Sám, Gergely Ferencz, N. Szebenben: Morscher W. S. Reissenberger A. Gyula-Fehérvárt: Fröhlich S. gyógyszerész. Brassóban: Eremias D. Heshaimmer S. L. A. — Kö-halomban: Nagelschmidt utódi. Maros-Vásárhelyt: Böhner M. Sepri-Szent-Györgyön: Csulik test-veiek, Segesvárt: Teutsch J. B. Sadsz-Bécsben: Czoppelt Hugódi.**

Magyarország majd minden városa és mezővárosában van rakhely, mi koron-kint a legolvasztabb lapokban köztudomásra hozatik.

Ki vődjegyet megvásároltát olykép juttatja tudomás mra, hogy azt törvényes bü-n-tetés alá vonhatom, 500 frtj terjedő jutalmat nyer tőlem.

Hof-Lieferant

Capsules de Matico de Grimaud & Cie Pharmaciens à Paris.

Matico-készítmények
Grimault és társa párisi gyógyszerészekől.

Ezen gyógyszerek legbiztosabb sikert nyújtanak a takár s minden-nemű idült és időnkénti nyálkás kifolyás gyógykezelésénél; következő alkban léteznek:

1. **Matico befeckendő** Grimault és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekinthet és a legmakacsabb nyálkás folyások ellen.
2. **Matico-millyék** Grimault és társától, melyeket a gyomor meg-terhelése nélkül élvezheti mert a gabnátápanyag-lemez csak a végébe jutáskor olvad fel. (427-23) (15-24)

Főraktár **Bécsben:** Nagyban szállításra Raabe Brunónál, Bäcker-strasse 1; Röder Fülöp-nél, Wienstrasse 15. — Főraktár: Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. — **Kolozsvárt: Wolff J. és Dr. Hintz Gy** gyógyszerész uraknál.

FERENCI IGNÁC
Kolozsvárt, főtér 25. sz.

ajánlja dúsan ellátott kész férfi, női- és gyermek cipők raktárát,

Legujab nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett. Mindennemű megrendelések legrövidebb idő alatt teljesítettek.

T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint azonnal teljesítettek. (413-10) (17-50)

STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében **Kolozsvárt**

következő legújabb megjelent egyházi művek kaphatók:

A szatmári reform. egyházmegye története.
Irta KISS KALMÁN.
Nagy 8-adrét 904 lap. Ára 5 forint.

Halotti imádságok.
Háznál, templomban, sirnál.
Mellékletül rövid gyász beszédek.
Irta CZELDER MARTON. Kemény kötésben. Ára 3 frt.

Egyházi szónoklattan.
Tekintettel a magyar egyházi—beszéd irodalomra.
Tanítványai számára való olvasmányúl.
Irta MITROVICS GYULA.
Kiadták a sáros-pataki vallás- és egyháztudományi szak hallgatói.
Ára 2 forint.

Absolon papa.
Eredeti vigjáték 3 felvonásban.
Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára frt 10 kr.

AZ ÖRDÖG BIBLIÁJA.
Eredeti népdrama 4 felvonásban.
Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt 10 kr.

Egy hirhett kalandor
a XVII. századból.
Regényes korrajz 3 kötetben. Irta JÓKAI MÓR.
Ára 3 frt.

Eladó 30 éves szilvrium
50 — 60 literes és nagyobb hordókban.
MEGRENDELHETŐ
Somlyay László és Csiki testvérek urak
kereskedéseiben és tulajdonos Kiss Sándor olajgyárában Kolozsvárt.
(377-9) (24-*)

MOLL SEIDLITZ-POR.
Valódi csak,
ha minden dobozon a sas és az én sok-szorozott cégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű **gyomor-betegségek és emésztési bántalmak** (mint étvágytalanság, szoru-lás stb.) **vértorlódás és aranyb-bántalmak ellen.**
Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik illő életmódot visznek.
Hamisítások bíróság üldöztetnek.
Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt. oszt. ért.

Franczia borszesz és só.
A legmegbízhatóbb orvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, úszók, gyuladt szemek, hü-dés és mindennemű sértéseknél stb. stb.
Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

DORSCH
Krohn M. és társá-tól Bergenben (Norvégia-ban.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló faj kö-zött az egyedüli, mely orvosi célokra használható.
Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt o. é.

(69) **Főraktár:** (3-52)
Moll A. gyógyszerész, cs. k. udvari szállító,
Bécs, Tuchlauben.

Raktárak a birodalom minden jó birnovi gyógyszerártaiban, avagy fűszerkereskedésiben vannak. Raktár nélküli helységekből nagyobb vétel-nél magánszemélyek is megfélel árleengedésben részesülnek. A t. cz. kö-zönség figyelemztetik **csakis** Moll-féle készítményeket kérni és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak **Kolozsvárt: Valentini Ad** gyógyszerész. **Wolff János,** gyógyszer. **Dr. Hintz György,** gyógyszer. **Széki Mikló,** gyógyszer. **Dietrich Sámuel** keres. Brassóban. Jekelius Nándor, gyógyszer. Fabik Ele, gyógyszer. Déván. Weisz Adolf. Szebenben. Müller K, gyógyszer. és Reissenberger A. F. Segesvárt. Teutsch J. B.

A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, Wien.

NOLL K. és társa,
1870 óta bejegyzett cég Bécs, Gisellastrasse 6 sz. Bécs,
ajánlják magukat mindenféle állam- és fizetpapir, sorsjegy, arany és ezüst pénz bevásárlására és eladására a legkedvezőbb feltételek mellett.

Videki megrendelések posta fordultával telje-síttetnek. (279-68) (29-50)

Hasonlólag szolgálnak 2 frjtával o. é. rendkívüli közös államsorsjegyekkel, mely-nek tisztajövedelme a közös hadsereg mozgósított tarta ékosai családjainak, valamint a mindkét állambeli mozgósított honvédek családjainak van szentelve, s melynek húzása f. é. március 6-án lesz.